

CHET TILLARINI O'QITISHDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH

Sattorova Ma'rifat Ortiqovna

Toshkent Moliya Instituti

Annotatsiya: Chet tillarini o'qitishning asosiy maqsadi o'quvchilarining kommunikativ madaniyatini shakllantirish va rivojlantirish, chet tilini amaliy o'zlashtirishga o'rgatishdir. Ushbu maqolada chet tillarning o'qitishning dolzarbligi va unda axborot texnologiyalaridan foydalanishga oid masalalar yoritilgan.

Kallit so'zlar: Axborot texnologiyalari, kommunikativ madaniyat, interaktiv, motivatsiya, internet, rivojlanish, tanqidiy fikrlash.

Zamonaviy o'quvchilar texnologiyadan qay darajada foydalanishni afzal ko'rayotgani va texnologiyadan foydalansa, ularning o'rganishi qanday ta'sir qilishi haqidagi so'nggi ma'lumotlarga ko'ra, zamonaviy asbob-uskunalar texnologiyasi va vositalaridan foydalanish, o'quvchilarning bilim olishi va interaktivligi ortib borayotgani ma'lum bo'ldi. Ular, shuningdek, texnologiya yordam berganda, uni ancha interaktiv va qiziqarli joylarga to'la deb bilishadi. Bilimlarni uzatish juda oson va qulay, shuningdek samarali bo'ladi. Buning ma'nosi shundaki, bizning ongimiz zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda tezroq ishlashga moyil bo'ladi, bu hayotning biron bir qismi bo'ladimi, muhim emas. Internetdan foydalanish talabalarga ajoyib qulayliklarni topishga imkon beradi, ular turli xil yordamlar, o'quv qo'llanmalari va boshqa turdagi yordamchi materiallarni topishlari mumkin, ular o'z bilimlarini yaxshilash va yaxshilash uchun ishlatilishi mumkin. Axborot texnologiyalaridan foydalangan holda talabalar o'qishlari, o'qish vaqti, joyi va resurslari haqida yaxshiroq qaror qabul qilishlari mumkin. Talabalar ko'proq qo'llab-quvvatlovchi muhitda ishlashlari, o'qituvchilar va hamkasblardan yordam so'rashlari va o'zlarining ta'lim tajribalari va g'oyalarini romantik va samarali tarzda baham ko'rishlari mumkin.

Chet tillarini o'qitishning asosiy maqsadi o'quvchilarining kommunikativ madaniyatini shakllantirish va rivojlantirish, chet tilini amaliy o'zlashtirishga o'rgatishdir. O'qituvchining vazifasi har bir talabaning tilni amaliy o'zlashtirishi uchun shart-sharoit yaratish, har bir talabaga o'z faolligini, ijodkorligini namoyon etish imkonini beradigan o'qitish usullarini tanlashdan iborat. O'qituvchining vazifasi chet tillarini o'qitish jarayonida talabaning bilim faolligini faollashtirish kabi zamonaviy pedagogik texnologiyalarda mashq qilish, hamkorlik, dizayn, texnika, foydalanish, yangi ma'lumot, texnologiya, Internet resurslari, texnologiya, rivojlanish, tanqidiy fikrlash ta'limga talabaga yo'naltirilgan yondashuvni amalga oshirishga

yordam berish, talabalarning qobiliyatlarini, ularning o'rganish darajasini hisobga olgan holda o'qitishni individuallashtirish va differentsiallashtirishni ta'minlash .

Chet tili darslarida kompyuter o'quv dasturlari bilan ishlash shakllariga quyidagilar kiradi: lug'atni o'rganish; talaffuzni mashq qilish; dialogik va monologik nutqni o'rgatish; yozishni o'rganish; grammatik hodisalarning rivojlanishi.

Internet resurslaridan foydalanish imkoniyatlari juda katta. Global Internet dunyoning istalgan nuqtasida joylashgan talabalar va o'qituvchilar uchun zarur bo'lgan har qanday ma'lumotni olish uchun sharoit yaratadi: mamlakatshunoslik materiallari, yoshlar hayotidan yangiliklar, gazeta va jurnallardagi maqolalar va boshqalar.

Internetdan foydalangan holda chet tili darslarida siz bir qator didaktik vazifalarni hal qilish: global tarmoq materiallaridan foydalangan holda o'qish ko'nikmalarini shakllantirish; talabalarning yozish ko'nikmalarini oshirish; talabalarning so'z boyligini to'ldirish; talabalarning chet tilini o'rganish motivatsiyasini shakllantirish . Bundan tashqari, talabalarning dunyoqarashini kengaytirish, chet tilida so'zlashuvchi mamlakatlardagi tengdoshlari bilan ishbilarmonlik aloqalari va aloqalarni o'rnatish va qo'llab-quvvatlash uchun internet texnologiyalari imkoniyatlarini o'rganishga qaratilgan. Ommaviy kompyuterlashtirishning mazmunli asosi zamonaviy kompyuter aqliy mehnat sharoitlarini, umuman, uning har qanday ko'rinishida optimallashtirishning samarali vositasi ekanligi bilan bog'liq. Kompyuterning bir xususiyati borki, u boshqalarga o'rgatish qurilmasi va bilimlarni egallashda yordamchi sifatida foydalanishda namoyon bo'ladi, bu uning jonsizligidir .

Chet tilini o'rganishning asosiy maqsadi kommunikativ kompetentsiyani shakllantirish bo'lib, boshqa barcha maqsadlar (ta'lim, tarbiyalash, rivojlantirish) ushbu asosiy maqsadni amalga oshirish jarayonida amalga oshiriladi. Kommunikativ yondashuv muloqot qilishni o'rganish va Internet faoliyatining asosi bo'lgan madaniyatlararo o'zaro ta'sir qilish qobiliyatini shakllantirishni nazarda tutadi.

Hozirgi vaqtda muloqot, interaktivlik, muloqotning haqiqiyliigi, madaniy kontekstda til o'rganish, avtonomiya va o'rganishga ustuvor ahamiyat beriladi. Ushbu tamoyillar kommunikativ qobiliyatning tarkibiy qismi sifatida madaniyatlararo kompetentsiyani rivojlantirishga imkon beradi. Kommunikativ yondashuv - bu muloqotga psixologik va lingvistik tayyorgarlikni shakllantirishga, materialni va u bilan ishlash usullarini ongli ravishda tushunishga qaratilgan muloqotni modellashtiruvchi strategiya. Foydalanuvchi uchun Internetda kommunikativ yondashuvni amalga oshirish ayniqsa qiyin emas. Kommunikativ vazifa talabalarga muammo yoki savolni muhokama qilish uchun taklif qilishi kerak va talabalar nafaqat ma'lumot almashishadi, balki uni baholaydilar . Bu yondashuvni boshqa o'quv faoliyati turlaridan ajratib turuvchi asosiy mezon shundan iboratki, talabalar o'z fikrlarini shakllantirish uchun til birliklarini mustaqil tanlaydilar. Kommunikativ

yondashuvda Internetdan foydalanish mukammal motivatsiyaga ega: uning maqsadi talabalarning bilim va tajribasini to'plash va kengaytirish orqali chet tilini o'rganishga qiziqishdir. Internet-resurslardan foydalangan holda chet tillarini o'qitishning asosiy talablaridan biri bu auditoriyada o'zaro ta'sirni yaratishdir, bu odatda metodologiyada interaktivlik deb ataladi. Interaktivlik - bu "nutq vositalari orqali kommunikativ maqsad va natijaning sa'y-harakatlarini birlashtirish, muvofiqlashtirish va to'ldirish"dir. Haqiqiy tilni o'rgatish orqali Internet suhbatlashish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi, shuningdek, lug'at va grammatikani o'rgatadi, chinakam qiziqish va shuning uchun samaradorlikni ta'minlaydi. Interaktivlik nafaqat hayotdan real vaziyatlarni yaratadi, balki talabalarni chet tili orqali ularga adekvat munosabatda bo'lishga o'rgatadi. Chet tilida muloqot qilishda tabiiy ehtiyojning paydo bo'lishiga yordam beradigan til muhiti hisoblanadi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Koryakovtseva N.F. Chet tili talabalarining mustaqil ishlarini tashkil etishning zamonaviy usullari. - M.; ARCTI, 2002 yil.
2. Vladimirova L.P. Chet tili darslarida Internet. IYASH, No3, 2002.
3. Karamysheva T.V. Kompyuter yordamida chet tillarini o'rganish. (savol va javoblarda). SPB., 2001 yil.